

Μαρία Λαμπαδαρίδου Πόθου

«Προσπάθησα να φτάσω σε μια καθαρότητα της όρασης. Με την παρατήρηση, που είναι άσκηση της αντίληψης, να βρω τη δική μου διαίσθηση για τον κόσμο και για την ύπαρξη» λέει για τα έργα της η Μαρία Λαμπαδαρίδου Πόθου

ΜΑΡΙΑ
ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΔΟΥ
ΠΟΘΟΥ

Ως ωραίος νέκυσ

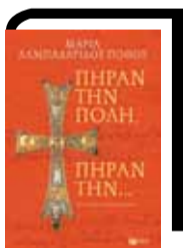
Εκδόσεις
Πατάκη, 2019,
σελ. 72,
τιμή 7 ευρώ

ΜΑΡΙΑ
ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΔΟΥ
ΠΟΘΟΥ

Ο άγγελος
της στάχτης

Εκδόσεις
Πατάκη, 2019,
σελ. 552,
τιμή 19,90 ευρώ

ΜΑΡΙΑ
ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΔΟΥ
ΠΟΘΟΥ

Πήραν την Πόλη,
πήραν την...

Εκδόσεις
Πατάκη, 2017,
σελ. 752,
τιμή 28,90 ευρώ

«Υπερρεαλισμός είναι η καθημερινή μας ζωή»

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ
ΓΙΑΝΝΗ ΔΙΑΜΑΝΤΗ

Πέντε πλήρεις δεκαετίες συγγραφής, ποίησης, θεατρικών έργων, μυθιστορημάτων, δοκιμίων δύσκολα χωρούν σε συγκεκριμένο αριθμό λέξεων. Σε όλα αυτά τα χρόνια η Μαρία Λαμπαδαρίδου Πόθου έχει τιμηθεί με ουκ ολίγες διακρίσεις και με τη διαρκή προσοχή του κοινού. Εχοντας εκδώσει την τελευταία της ποιητική συλλογή με τίτλο «Ως ωραίος νέκυσ», μίλησε στο «Βήμα» για τη ζωή της στη λογοτεχνία.

Πώς θα «στριμώχναμε» τη ζωή σας μέσα σε λίγες γραμμές;

«Παιδί, στη Λήμνο της Κατοχής, έζησα το παράλογο και την ανθρώπινη εξόντωση. Κι ύστερα, στα κατοπινά χρόνια, όταν η Λήμνος ήταν ένα νησί ξεχασμένο, χωρίς ίχνος βιβλιοπωλείου, εγώ προσπαθούσα να βρω τους δρόμους της ποίησης. Από εκείνα τα τραυματικά βιώματα έμαθα πως υπερρεαλισμός είναι η καθημερινή μας ζωή. Υπάρχουμε σε παράλληλα επίπεδα, σε παράλληλες πραγματικότητες, αναδυόμενες η μία μέσα από την άλλη, θραύσματα από μνήμη και όνειρο, από λάμψεις του βιωμένου μας χρόνου. Σπούδασα εργαζόμενη, πήρα υποτροφία για τη Σορβόνη, έγραφα για την ανυπέρβατη άβυσσος του Μπέκετ και την ελληνική υπέρβαση του Ελύτη. Τα βιβλία μου έβγαιναν ένα ένα, μου άνοιγαν δρόμους. Όταν κυκλοφόρησε το βιβλίο “Τα μονοπάτια του Αγγέλου μου”, από τις εκδόσεις Πατάκη, που ήταν σελίδες από τα ημερολόγιά μου, συνειδητοποίησα πως τίποτα δεν μου ανήκει. Ως πλάσματα ενός εφήμερου βίου δεν ορίζουμε τίποτα από αυτό που είμαστε. Υπάρχουμε πάνω σε μια ελάχιστη στιγμή, εύθραυστη και ροϊκή μέσα στην ατέρμονη ροϊκότητα του χρόνου. Και μόνο εκείνο που δίνουμε είναι δικό μας».

Μιλήστε μας για τα βιβλία σας.

«Προσπάθησα να φτάσω σε μια καθαρότητα της όρασης. Με την παρατήρηση, που είναι άσκηση της αντίληψης, να βρω τη δική μου διαίσθηση για τον κόσμο και για την ύπαρξη. Ζητούσα το ουσιώδες που κρύβει η κάθε στιγμή, να το μεταποιήσω σε λόγο, σε ποίηση. Σε όλα τα βιβλία μου, αναζήτησα το χαμένο ιερό της ψυχής. Την έσω γνώση και αλήθεια. “Τι είναι ιερό;” ρωτάει ένας ήρωάς μου τον μοναχό Θαβώρ. Κι εκείνος απαντά: “Η συνάντησή σου με αυτό που σε υπερβαίνει”. Οι ήρωές μου με βοηθούσαν να καταλάβω. Μια ηρωίδα μου είπε: “Η διαφορά των ανθρώπων δεν είναι ταξική, ούτε ιδεολογική ή κοινωνική. Είναι μια διαφορά ποιότητας της αντίληψης”. Ο φόβος και η σκληρότητα, το άδικο, είναι το πρώτο “υλικό” για ένα μυθιστό-

Η γνωστή ελληνίδα λογοτέχνη σε μια συζήτηση για τον βίο, τη γραφή της και τα συστατικά της στοιχεία

ρημα. Ομως, πέρα από αυτά, εγώ αναζητούσα την καθαρότητα στη δικαιοσύνη και στην υπέρβαση. Μπορεί, λέω, γι’ αυτό τα βιβλία μου να αγαπήθηκαν από ένα αναγνωστικό κοινό. Ισως βοήθησαν και τη δική τους ψυχή. Από βιβλίο σε βιβλίο, προσπαθούσα να δω εκείνο που δεν φαίνεται. Την άλλη αλήθεια. Την άλλη γνώση. Αυτό με παίδευε: η μεταφυσική διάσταση της ζωής. Αυτή ολοκληρώνει την ελλιπή όρασή μας, έλεγα. Την ελλιπή νόσή μας. Αυτή περιέχει το Αρρητο και το Αδηλο. Το “Όλον”, όπως το είπε ο Αριστοτέλης στα *Μετά τα Φυσικά*.

Στο μυθιστόρημά σας *Πήραν την Πόλη, πήραν την*, που πρόσφατα κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Πατάκη και έχει ως τώρα 22 επανεκδόσεις, λέτε πως «Η Ιστορία δεν διδάσκει».

«Και ούτε τα λάθη της Ιστορίας. Μόνο η συνείδηση διδάσκει. Αισθάνομαι ευγνώμων που μπόρεσα και έγραφα το μυθιστόρημα αυτό. Μου σκότισε πολλή ψυχή, πολλά δάκρυα. Με τις ώρες καθόμουν μέσα στη σκοτεινή τότε Αγια-Σοφιά και προσπαθούσα να αφουγκραστώ την κραυγή. Έμαθα πως η ζωή είναι μια επαλήθευση του Ανεξήγητου. Για εμάς, για την ανθρώπινη αντίληψή μας, είναι προφανής μόνο η “επαλήθευση”, όχι το ίδιο το Ανεξήγητο. Αυτό παραμένει σε μιαν απαρσάλευτη σιωπή. Όπως το φως “το καταβαίνει εξ ουρανού...”, όπως οι προφητείες, που μιλούσαν για το πώς θα έπεφτε η Βασιλεύουσα. Όλες οι προφητείες επαληθεύτηκαν. Χωρίς να μας αποκαλυφθεί η πηγή τους. Πηγή του Ανεξήγητου. Μέχρι σήμερα με παιδεύουν τα ερωτήματα αυτά.

Σε συγκλονίζει η σκέψη πως βρίσκεσαι στο έλεος της δύναμης που κρύβει μια προφητεία ειπωμένη χίλια χρόνια πριν. Κι ωστόσο οι αμυνόμενοι νικούσαν. Ως την τελευταία στιγμή. Μόνοι, εγκαταλελειμμένοι, έγκοποι, ματωμένοι, παγιδευμένοι στο αδιάφορο πλήρωμα του χρόνου. Τρεις χιλιάδες ούτε, είχαν απομείνει. Στο στρατόπεδο του *Μωάμεθ*, πάνω από τετρακόσιες χιλιάδες. Σήμερα λέω ότι ίσως δεν νικήθηκαν από την ξεχασμένη πυλίδα ή από τα άγρια σίφη αλλά από την Πεπρωμένη Στιγμή. Και λέω ακόμα: Τόσο ευάλωτοι είμαστε ως άνθρωποι. Τόσο ελλιπείς. Τόσο λίγα μάς επιτρέπεται να γνωρίζουμε. Θέλω να ευχαριστήσω άλλη μια φορά τις εκδόσεις

Πατάκη, την εκλεκτή κυρία **Αννα Πατάκη**, που εν μέσω κρίσης απειλητικής έβγαλε το βιβλίο αυτό των επακόσμων σελίδων. Σε αυτή τη νέα έκδοση τεκμηρίωσα και την ελληνικότητα του Βυζαντίου, που με πονούσε. Αλλά και ευχαριστώ την αγαπητή κυρία **Ελενα Πατάκη** για όλα τα τρυφερά μου παιδικά που μου έβγαλε».

Ο λόγος σας είναι ποιητικός και ταυτόχρονα ρεαλιστικός.

«Η πιο καθαρή ποίησή μου είναι το μυθιστόρημα *Ο Άγγελος της Στάχτης*. Μια ζωή το προετοίμαζα. Ο Κωνσταντίνος του δημοτικού τραγουδιού έρχεται από το έρεβος της νέκυιας. Ο Φοίβος είναι ο σύγχρονος Ορφέας που με τη μουσική του θα καταργήσει το άβατο του Αδη. Δυο πλάσματα από διαφορετικούς κόσμους θα συναντηθούν στο λυκόφως της ζωής και του θανάτου. Μια ποιητική γεωγραφία του Αδη μεταποτισμένη στο τοπίο των ζωντανών. Ο Κωνσταντίνος σπάζει το “βέλος του χρόνου”, το γυρίζει πίσω, το εξουσιάζει. Ο χρόνος γίνεται μια παλίνδρομη κίνηση στο μυθιστόρημα, μια αντίστροφη ροή. Και Εκείνος, ο χιλιόχρονος εραστής με το ευαγγελικό πρόσωπο, υπάρχει έξω από τη χρονικότητα, έξω από τους νόμους της εφήμερης χρονικότητας. Ένα πλάσμα πανίσχυρο αλλά και απέραντα μοναχικό, λατρευτικό, ένα πλάσμα απαγορευμένο, που όμως θα εμπνεύσει τη μεγάλη αγάπη. Είναι ένα μυθιστόρημα βαθιάς ενόρασης, στηριγμένο σε στοιχεία πραγματικά από την ποίηση της λαϊκής μας παράδοσης και από τα αρχέτυπα ενός ομαδικού ασυνείδητου. Ο Κωνσταντίνος διαπράττει ύβρι, γιατί η ευφύια του υπερβαίνει το μέτρο. Και καταβαίνει στον Αδη να παλέψει με τον Σκοτεινό».

Και η αγάπη;

«Στον Αδη κατεβαίνει για να πάρει πίσω την “αγαπημένη”. Σε όλα μου τα μυθιστορήματα, είτε είναι της υπαρξιακής αγωνίας είτε ιστορικά, υπάρχει η αγάπη ως νοσταλγία του πάθους ή ως τελετουργία σιωπής».

Συλλάβατε ποτέ τον εαυτό σας να προσμένει κάποια κρατική βράβευση;

«Όταν ήμουν νέα. Σήμερα λέω: Η αγάπη των αναγνωστών είναι το καλύτερο βραβείο. Επίσης, φέτος τιμήθηκε το *Ξύλινο Τείχος* μου από την Ευρωπαϊκή Ένωση».

Ονειρεύεστε;

«Ταξίδι στο όνειρο ο κινούμενος χρόνος της ζωής μου, έλεγα πάντα. Σήμερα το λέω διαφορετικά: *“Κάποιο χέρι θα με ξεριζώνει απ’ τ’ όνειρο Όπως λουλούδι που το πάτησε ο Καιρός Τι ονειρεύτηκα; Τι ονειρεύτηκα; Δεν θα θυμώμαι πια”*.

Ως πλάσματα ενός εφήμερου βίου δεν ορίζουμε τίποτα από αυτό που είμαστε. Υπάρχουμε πάνω σε μια ελάχιστη στιγμή, εύθραυστη και ροϊκή